

ВРЕДНИ ФАКТОРИ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И УВРЕЖДАНЯ НА ЗДРАВЕТО ПРИ РАБОТЕЩИ В ШИВАШКАТА ПРОМИШЛЕНОСТ

И. Стоилова¹, П. Стефанова²

*Катедра „Хигиена, медицинска екология и професионални болести”¹,
Катедра „Социална и превантивна медицина, медицинска статистика, педагогика и
психология”²,
МУ – Плевен, 5800 Плевен, България*

HARMFUL FACTORS AND HEALTH DAMAGE OF WORKERS IN THE CLOTHING INDUSTRY

I. Stoilova¹, P. Stefanova²

*Department of Hygiene, Medical Ecology and Occupational Diseases¹,
Department of Social and preventive medicine, medical statistics, pedagogy and psychology²,
University of Medicine - Pleven, 5800 Pleven, Bulgaria*

ABSTRACT

The clothing industry is traditionally well developed in Bulgaria. The work process involves operations q associated with the use of various raw materials, machines and tools. Harmful factors of manufacture are forced posture, monotonous work, noise, vibration and poisons.

Examining is subject to 106 persons. There have been diseases of the nervous system, musculoskeletal system, acute respiratory diseases, kidney and gynecological diseases and others.

Conclusions and recommendations are made for the prevention of occupational diseases.

Keywords: clothing industry, harmful factors, occupational diseases.

Въведение

Шивашката промишленост снабдява населението с дрехи, бельо и други изделия. Технологичният процес включва следните основни операции: разкрояване на тъканите и другите материали; изработване на отделните части на облеклото; съединяване на детайлите; окончателна обработка и придаване необходимата форма на изделието. Предприятията от отрасъла имат подготвителни, кроячни и шивашки цехове (участъци).

Постиженията на научно-техническия прогрес измениха технологията на шивашкото производство. Много от трудоемките операции са механизирани, машините са усъвършенствани. Същевременно, на фона на значителното намаляване на тежкия физически труд, нараства ролята на намалената двигателна активност. Трудовият процес в подготвителните и кроячните участъци е свързан с принудителна стояща работна поза и значително физическо натоварване. Шивачките – оператори на шевни машини и ръчници работят в принудително седящо положение, с наклон на тялото напред; работата е монотонна, с еднообразни, повтарящи се работни движения, предимно от II-ри и III-ти клас (пръсти, китки и предмишници).

Поради използването на изкуствени влакна, специални лепила и материали, работещите са изложени на въздействието на производствени отрови (формалдехид, амоняк, винилхлорид и др.).

Към неблагоприятните фактори на работната среда се отнася и производственият прах - от растителен (памук, лен), животински (вълна, коприна) и синтетичен (изкуствени влакна) произход .

Отделянето на топлина от шивашкото оборудване води до повишаване на температурата на въздуха в работните помещения, като през топлия период на годината може да достигне до 32 - 35 С°.

Шивашките машини са източник на широкоспектърен, предимно високочестотен шум (над 800 Hz). Генерираните производствени вибрации са предимно тип „вибрации на цяло тяло“, най-интензивни за ниските честоти (до 35 Hz).

Целта на изследването е да се осъществи превенция и ранна диагностика на уврежданията на здравето при работещите в шивашката промишленост, чрез изясняване влиянието на вредните фактори на производството и наличието на отклонения в здравословното състояние.

Материали и методи:

Обект на изследването са 106 активно работещи лица в две предприятия на шивашката промишленост в Плевенска и Великотърновска области. Изследваните лица са подбрани с оглед упражняваната професия и са жители на областите Плевен, Ловеч и Велико Търново.

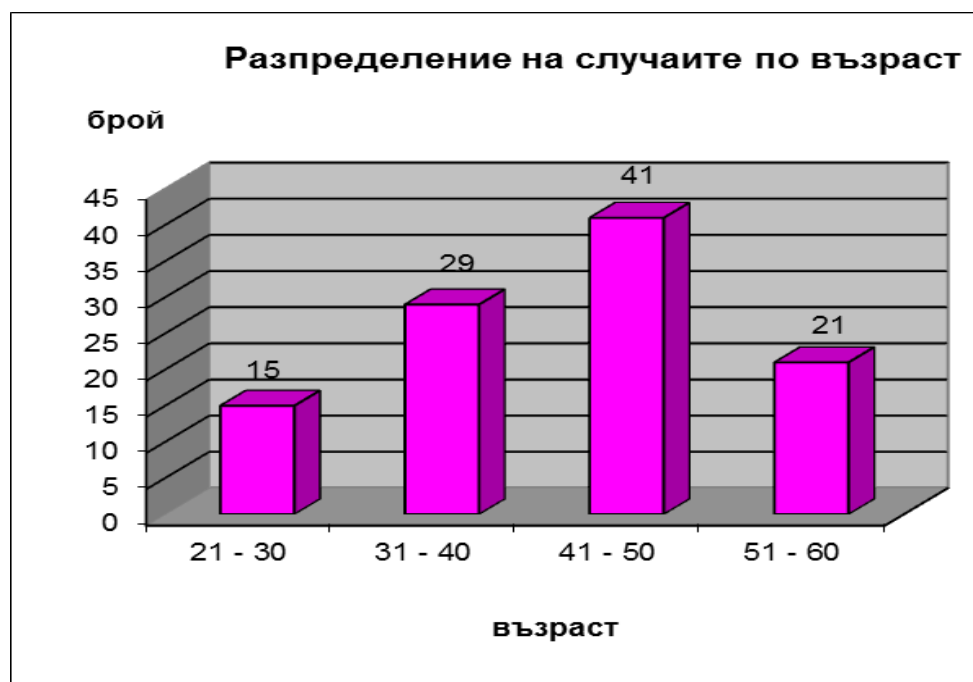
Източници на здравна информация са болничните листове, картите за проведени профилактични прегледи и данните за производствен травматизъм и професионални болести за 2013 год. Използвани са статистически методи за анализ и оценка на заболяемостта с временна нетрудоспособност чрез сравняване с ориентировъчно – нормативни групи и сравняване с ориентировъчни еталони по нозологични групи. Използван е интегрален личностов подход при анализа на здравните явления.

Резултати и обсъждане:

Общ брой на изследваните лица - 106.

Пол - 89 жени и 17 мъже.

По възраст са от 21 до 60 год., като средната възраст е 45 год. (Фиг.1).

Фиг. 1

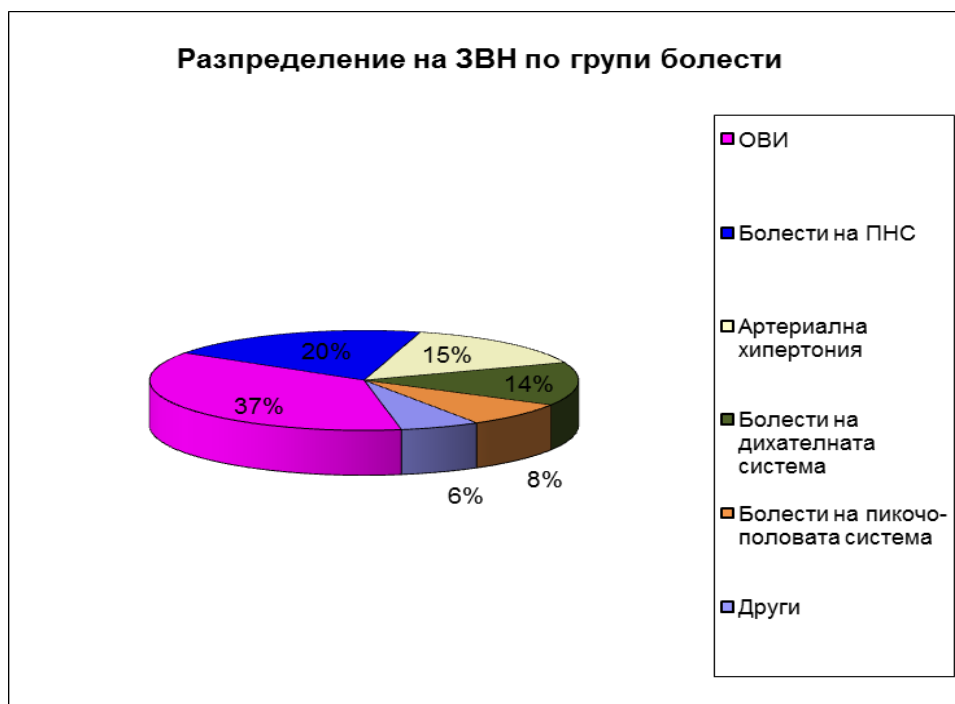
Разпределението на работещите по трудов стаж е представено на (Фиг. 2).

Фиг. 2

При анализа на заболяемостта с временна нетрудоспособност за 2013 год., се установява, че тя е ниска (под 40%). Общата заболяемост по брой случаи е ниска (между 60 и 80 на 100 лица), а честотата на трудозагубите е средна (960 дни на 100 лица). Средната продължителност на заболяванията е 21 дни за едно заболяване (средно ниво). Резултатите се обясняват с наличието на ЧДБЛ (често и дълго боледували лица) при малък средносписъчен състав на фирмите.

По показателя ЗВН по групи болести, най – висока относителна тежест се установява за ОВИ, следват болестите на ПНС, артериалната хипертония, болестите на дихателната система и болестите на пикочно-половата система – Фиг. 3.

Фиг. 3

При анализа на моментната болестност от проведените профилактични прегледи, регистрираните заболявания са следните:

Заболявания на дихателната система – 21 случая

Заболявания на органите на кръвообращението – 17 случая на артериална хипертония и 12 случая на ИБС.

Заболявания на нервната система и сетивните органи - 26 случая на заболявания на ПНС, 9 случая на неврози и 3 случая на неврит на слуховите нерви.

Заболявания на храносмилателната система – 28 случая на гастрити, колити и язвена болест на дванадесетопръстника.

Заболявания на опорно-двигателния апарат - 12 случая на намалена костна плътност (остеопороза), 9 случая на артрозна болест, 19 случая на периартрит, епикондилит, тендинити.

Заболявания на отделителната система – 6 случая на БКБ и хроничен пиелонефрит.

Гинекологични заболявания и усложнения на бременността – 10 случая.

Заболявания на ендокринната система - 9 случая на захарен диабет, 2 случая на дифузна струма.

Заболявания на зрителния анализатор – 6 случая на късогледство.

Болести на кръвоносните съдове - 10 случая на варикозни вени на долните крайници.

Кожни болести - 4 случая на дерматити и екземи.

За изследвания период няма регистрирани трудови злополуки.

За тютюнопушене съобщават 40 лица, а за допълнително битово натоварване - 38 от изследваните.

Изводи:

- Работещите в шивашката промишленост са изложени на въздействието на многобройни вредни фактори на производството (физични, химични, прахови и пренапрежение).
- Водещо място в заболеваемостта заемат острите респираторни заболявания, болестите на нервната система и сетивните органи, болестите на органите на кръвообращението, гинекологичните болести и усложненията на бременността. Вероятно значение имат и непрофесионални фактори (тютюнопушене, битово натоварване и др.).

Препоръки за профилактика:

- При предварителните медицински прегледи да се провежда стриктен медицински подбор и да не се допускат на работа в шивашкото производство лица със съответните противопоказания.
- При периодичните медицински прегледи да се провежда скрининг за ранна диагностика на професионалните и парапрофесионалните болести, свързани с работната среда и трудовия процес.
- Лицата с установени отклонения в здравословното състояние да бъдат своевременно диагностицирани, лекувани и рационално трудоустроявани.

Литература:

1. Алексиева Цв. и колектив, Професионална патология, С.1982, стр.192-200
2. Цачева Н. Единна методика за анализ на здравното състояние на осигурени работещи, С. 2001, НЦХМЕХ, с.16-42
3. Измеров Н.Ф. и колектив, Руководство по гигиене труда, М.1987, с.367-370
4. Борисов В. и колектив, Здраве и здравеопазване на работниците, С., 1984, с.186
5. Попов Б. и колектив, Хигиена, хранене и професионални болести, С.2009, с.119-206
6. Selvin S., Statistical analysis of epidemiological data, New York, Oxford, 1991